

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในการความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2547, หน้า 5)

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นการสร้างเสริมความรู้ความสามารถ พื้นฐาน ที่จะช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นการถ่ายทอดวิทยาการ เทคโนโลยีจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง และเป็นการสร้างโอกาสให้กับคนในสังคมมากขึ้น การศึกษาดังนั้นจึงนับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด ในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหา ในสังคมได้ เพราะเป็นกระบวนการในการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ มีศักยภาพ ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ของคนไทย ทางสังคม และจิตใจ ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนร่วมและมีการศึกษา ที่สูงขึ้น มีอาชีพที่มั่นคงและมีชีวิตที่สงบสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 7)

การบริหารจัดการที่สถานศึกษา มีเป้าหมายการศึกษาที่ตั้งสมมติฐานอยู่บนความหลากหลาย ตามสภาพของสถานศึกษาที่มีความซับซ้อน และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา คำนึงถึงคุณภาพการศึกษา เป็นสำคัญ เน้นความยืดหยุ่นและบริหารจัดการด้วยตนเองตามเงื่อนไขที่เหมาะสม เพื่อให้สถานศึกษา มีความคล่องตัวในการพัฒนาและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เฉพาะตน เพื่อการสอนและการบริหารที่ดี

มีประสิทธิภาพ (Cheng, 1996; อ้างถึงใน ถวิล มาตรฐาน, 2544, หน้า 3) ซึ่งสิ่งสำคัญในกระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนแนวนี้คือ ระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งในรูปแบบที่สำคัญที่นิยมกันคือ การบริหารโดยคณะกรรมการโรงเรียน

วงจรกิจกรรมโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะที่สำคัญคือ (1) เป็นกระบวนการกำหนดจุดหมายของโรงเรียน การกำหนดนโยบาย การวางแผน การงบประมาณ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล (2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากคณะครู นักเรียน และชุมชนที่เหมาะสม มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจน (3) เน้นหน้าที่หลักของโรงเรียน คือ “การเรียนการสอน” และการบริหารแผนงานที่สอดคล้องกับรูปแบบปกติของโรงเรียน (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2542, หน้า 45)

การบริหารการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (หลักการบริหารได้กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหารการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จไว้ 4 ประการ คือ บุคลากร (Man) วัสดุอุปกรณ์ (Material) การเงิน (Money) และการบริหารจัดการที่ดี (Management) และถือว่าบุคลากรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการบริหาร ดังนั้น บุคลากรที่เป็นผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการแสวงหาเงิน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และมีการวางแผนการดำเนินงานไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ (ซารี มณีศรี, 2542, หน้า 135)

การกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ตามแนวการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษานั้นมุ่งกระจายอำนาจตัดสินใจไปยังผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและชุมชนให้มากที่สุด ให้ได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษา แนวคิดดังกล่าวตรงกับแนวคิดในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management หรือ SBM) หรือให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารโรงเรียนโดยตรง เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงาน ด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการโรงเรียน โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุดเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด (Wohlstetter, 1994, บทคัดย่อ; อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ, 2545, หน้า 2) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวคิดใหม่ ทำให้โรงเรียนต้องการมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำงานของโรงเรียน จากการรอรับคำสั่งจากหน่วยงานระดับสูงกว่ามาเป็นการบริหารที่ริเริ่มด้วยตนเอง โดยครู บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน จะเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการบริหารโรงเรียนมากขึ้น บรรยากาศในการทำงานของโรงเรียนก็จะมีการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 1) การบริหารโรงเรียนในยุคใหม่ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองอนาคตของโรงเรียนในทางสร้างสรรค์

เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลม เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยความสะดวก (รุ่ง แก้วแดง, 2540, หน้า 278-279) ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้กว้างขวางในเรื่องทฤษฎี และมีศิลป์หรือเทคนิคในการทำงาน รู้จักนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์มาประยุกต์ใช้กับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่จริง ประสบการณ์เป็นตัวช่วยชี้แนวทางในการป้องกันปรับปรุง และแก้ไขการบริหารงาน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนหลายปี ย่อมเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีกว่าตามหลักการบริหารถือว่าประสบการณ์ มีความสำคัญมาก (พนัส หันนาคินทร์, 2542, หน้า 45; อ้างถึงใน สุจิต พิระพงศ์, 2547, หน้า 94)

ทั้งนี้การบริหารโรงเรียนจะมีความยุ่งยากซับซ้อนเพียงใดขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่การบริหารก็ค่อนข้างซับซ้อน เพราะมีนักเรียนมาก ครูมาก และบุคลากรอื่นๆ ก็มาก ปริมาณงานก็ย่อมจะมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารนอกจากจะมีประสบการณ์ในการบริหารแล้ว ปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อการบริหาร ซึ่งได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา ซึ่งโดยหลักการแล้ว ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย น่าจะต้องเริ่มต้นจากสถานศึกษาขนาดเล็ก ก่อนที่จะก้าวสู่สถานศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งการบริหารจะมีความซับซ้อนมากไปกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก สถาบันทางการศึกษาน่ายกย่องที่สุดและสำคัญที่สุด คือ โรงเรียนมีผู้นำคือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ที่จะนำครูนำโรงเรียนให้มีความเจริญก้าวหน้า (ชาธิ มณีศรี, 2542, หน้า 135)

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นได้ว่าการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น จะต้องมีปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ โดยเฉพาะปัจจัยการบริหารที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า มีปัจจัยการบริหารใดบ้างที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาโรงเรียนทั้งโรงเรียนส่งผลให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประสบผลสำเร็จ (Whole School Approach) ให้มีประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่องของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยเฉพาะผู้บริหาร ครู - อาจารย์ ซึ่งจะทำให้การศึกษามีคุณภาพตามเป้าหมายที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดโรงเรียนเทศบาล จังหวัดระยอง

1.2.2 เพื่อศึกษาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดโรงเรียนเทศบาลจังหวัดระยอง

1.2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดโรงเรียนเทศบาล จังหวัดระยอง

1.3 ความสำคัญของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลจังหวัดระยองสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาตลอดจนเพื่อให้ครูที่สอนนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารของสถานศึกษาเพื่อการบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดโรงเรียนเทศบาล จังหวัดระยอง ในปีการศึกษา 2552 ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2544, หน้า 5) ประกอบด้วยปัจจัยการบริหารดังนี้

- 1) โครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน
- 2) การบริการและผลผลิต
- 3) ปริมาณและคุณภาพของบุคคล
- 4) ประสิทธิภาพทางการเงิน
- 5) วัสดุอุปกรณ์และการปฏิบัติงาน
- 6) การบริหารจัดการ

และผู้วิจัยได้นำแนวคิดการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยสังเคราะห์จากเอกสารงานวิจัยของ อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 154 - 156) ประกอบด้วยหลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่

- 1) การกระจายอำนาจ
- 2) การบริหารตนเอง
- 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม

4) การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน

5) การตรวจสอบและถ่วงดุล

1.4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดเทศบาลเมืองระยอง จำนวน 340 คน

2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดเทศบาลนครระยอง ที่ได้จากกลุ่มประชากร โดยใช้ตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 180 คน

1.4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย

(1) โครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน

(2) การบริการและผลผลิต

(3) ปริมาณและคุณภาพของบุคคล

(4) ประสิทธิภาพทางการเงิน

(5) วัสดุอุปกรณ์การปฏิบัติงาน

(6) การบริหารจัดการ

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา

จำนวน 5 ด้าน คือ

(1) การกระจายอำนาจ

(2) การบริหารตนเอง

(3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม

(4) การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน

(5) การตรวจสอบและถ่วงดุล

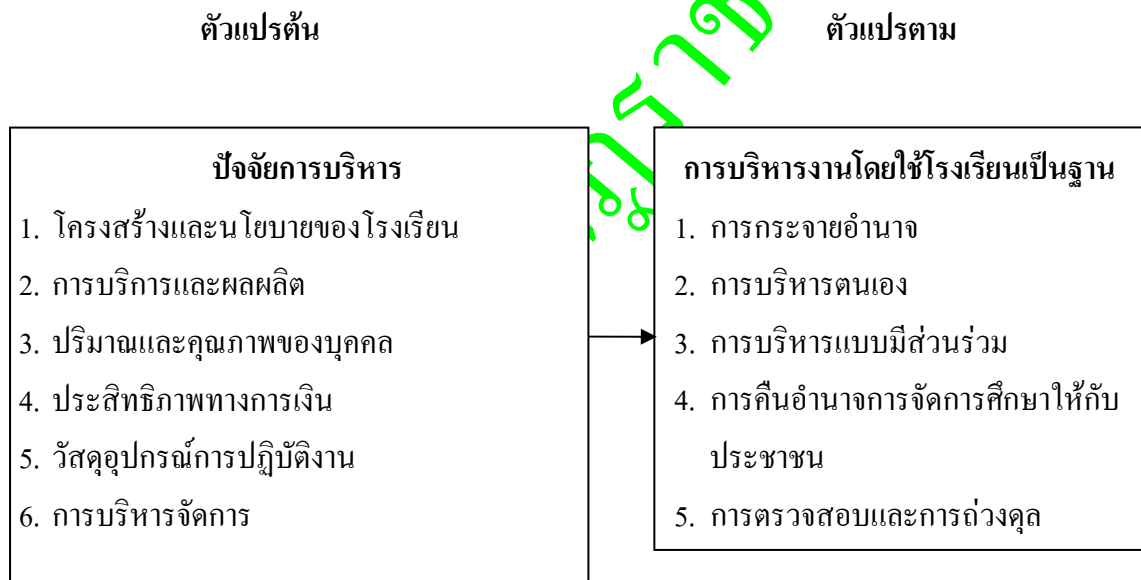
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดโรงเรียนเทศบาล จังหวัดระยอง โดยศึกษางานวิจัยของ เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2544, หน้า 5) ประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้ 1) โครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน

- 2) การบริการและผลผลิต 3) ปริมาณ และคุณภาพของบุคคล 4) ประสิทธิภาพทางการเงิน
5) วัสดุอุปกรณ์และการปฏิบัติงาน 6) การบริหารจัดการ

ส่วนการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ศึกษาจากแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 154 -156) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การกระจายอำนาจ 2) การบริหารตนเอง 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 4) การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน 5) การตรวจสอบ และการถ่วงดุล

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรต้นและตัวแปรตามในการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยการบริหารส่งผลต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดโรงเรียนเทศบาล จังหวัดระยอง

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 ปัจจัยการบริหารงาน หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน ได้แก่ โครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน การบริการและผลผลิต ปริมาณและคุณภาพของบุคคล ประสิทธิภาพทางการเงิน วัสดุอุปกรณ์การปฏิบัติงาน การบริหารจัดการ

1) โครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในของโรงเรียน ในด้านโครงสร้าง นโยบาย เป้าหมายระยะสั้น ระยะยาว ระเบียบ วิธีปฏิบัติ กฎเกณฑ์ และเครือข่าย การสื่อสารของโรงเรียน ที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อนของโรงเรียน เช่น ผู้บริหารและครู สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดและพัฒนาศึกษาโดยการกำหนดบทบาทการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน ในการจัดและพัฒนาศึกษา โดยให้มีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบาย วางแผนดำเนินงานและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2) การบริการและผลผลิต หมายถึง การพิจารณาถึงประสิทธิภาพและความสามารถของการให้บริการทางการศึกษาของโรงเรียนได้ครอบคลุมทั่วถึงในเขตพื้นที่บริการให้โอกาสในสิทธิความเสมอภาคทางการศึกษา หลักสูตรตอบสนองความต้องการของเด็กด้วยโอกาสเด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะหรือไม่ และมีนักเรียนออกกลางคันมากน้อยเพียงใด

3) ปริมาณและคุณภาพของบุคคล หมายถึง ความพอเพียงและคุณภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติในโรงเรียน เช่น อัตราส่วนครูต่อนักเรียน วุฒิ ความเชี่ยวชาญ คุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้เต็มศักยภาพ

4) ประสิทธิภาพทางการเงิน หมายถึง ความสามารถในการบริหารงบประมาณ คล่องตัวได้ประโยชน์คุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ จัดซื้อ จัดจ้างเป็นระบบ โปร่งใส

5) วัสดุอุปกรณ์การปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานของโรงเรียนที่เอื้ออำนวย ความสะดวกต่อการเรียนของนักเรียนและการปฏิบัติงานการสอนของครู มีข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมีอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์

6) การบริหารจัดการ หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการในโรงเรียนคล่องตัว ผลิตขึ้นตอน สะดวก รวดเร็ว ตรวจสอบได้ และมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการตรวจสอบและพัฒนาศึกษาของโรงเรียน

1.7.2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กลยุทธ์ในการปฏิรูปการศึกษา โดยการกระจายอำนาจจากรัฐไปสู่สถานศึกษา เน้นโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยที่สถานศึกษานั้น มีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบมากขึ้น และมีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัวในการตัดสินใจ

สั่งการ ทั้งในด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป บริหารแบบทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมโดยร่วมกันทำงานในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหาร เพื่อตอบสนองกับความต้องการของทุกฝ่าย และสถานศึกษาจะต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาดำเนินการโปร่งใส สามารถสอบได้ตลอดเวลา ประกอบด้วย 5 ด้าน

1) หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจจากรัฐไปสู่สถานศึกษา เพิ่มอำนาจในการตัดสินใจให้แก่สถานศึกษา ในด้านงานวิชาการ งบประมาณงานบุคลากร และการบริหารทั่วไป และมีความเชื่อมั่นว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญรวมทั้งสถานศึกษา ได้รับความเป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการตัดสินใจและสั่งการด้านต่างๆ มากขึ้น

2) หลักการบริหารตนเอง หมายถึง การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ได้อย่างอิสระในการตัดสินใจ และสั่งการมีอำนาจในการดำเนินงาน มีความรับผิดชอบดำเนินงาน ได้หลากหลายตามสภาพสถานศึกษาตนเองสร้างกำลังคนและระดมทรัพยากรทางการศึกษามาพัฒนา และแก้ปัญหาของสถานศึกษาตนเองได้

3) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา สามารถตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษาเช่น กำหนดนโยบายของสถานศึกษา กำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ฯลฯ ทุกฝ่ายเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของเป็นสถานศึกษามีความรับผิดชอบร่วมกันมากขึ้นการตัดสินใจ ในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จากสถานศึกษาทุกฝ่ายสามารถมีส่วนร่วมในการที่จะสร้างสรรค์ให้โรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่าย

4) หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน หมายถึง การบริหารจัดการ การศึกษาของสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การบริหารของคณะบุคคลตามกรอบหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษา

5) หลักการตรวจสอบและการถ่วงดุล หมายถึง การมีความพร้อมที่จะให้องค์กร ภายนอกมาทำการตรวจสอบในการบริหารงานของสถานศึกษาได้ตลอดเวลาที่มีความโปร่งใส ในการบริหารงานสามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ทุกเรื่อง

1.7.3 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือผู้ที่รับแต่งตั้งให้รักษาการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการของสถานศึกษา

1.7.4 สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับ ปฐมวัย ประถมศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่สังกัดโรงเรียนเทศบาล จังหวัดระยอง

1.7.5 ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่สังกัดเทศบาลนครระยองและเทศบาลมาบตาพุด จังหวัด
ระยอง

1.7.6 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ในเขตชุมชน ที่เข้ามามีส่วนรวมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี